

Tuloksellisuustarkastus

Tarkastuskertomus 4/2015 Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oy:n selvitystilän käytännöt

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- Valtiovarainministeriö, 14.4.2015, VM/637/00.05.00/2015.
- Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oy (jäljempänä myös Arsenal) 17.4.2015

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö on lausunnossaan muun ohella todennut, ettei se omistajaohjauksen näkökulmasta voi yhtyä tarkastuskertomuksessa esitettyyn havaintoon, jonka mukaan informaation kulussa yhtiöltä omistajalle olisi ollut ongelmia. Myöskään maininta siitä, että omistajajohtamisessa olisi ollut passiivisia piirteitä, ei valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan välttämättä anna oikeaa kuvaa, ottaen huomioon yhtiön toiminnan luonteen, omistajan ja yhtiön välisestä suhteesta.

Tarkastushavaintojen perusteella omaisuudenhoitoyhtiön ja ministeriön yhteydenpito on sinänsä ollut omistajaohjauksesta annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista. Tarkastushavaintojen perusteella ministeriön toiminta on kuitenkin pitkälti rajoittunut Arsenalilta saadun tiedon vastaanottamiseen eikä ministeriö ole välttämättä ollut selvillä kaikesta Arsenalin toimintaan liittyvästä konkreettisesta informaatiosta. Tarkastuskertomuksessa on tuotu esiin näkökohtia, jotka puoltavat kysymyksessä olevan kaltaisessa yhtiössä aktiivista omistajaohjausta. Tarkastuskertomuksessa on myös tuotu esiin, ettei omaisuudenhoitoyhtiön ja omistajan välillä sinänsä ole ollut erilaisiin motiiveihin perustuvia ristiriitoja. Tarkastuskertomuksen kannanottoja ei ole valtiovarainministeriön lausunnossa esitettyjen huomioiden johdosta muutettu.

Valtiovarainministeriö on lisäksi kiinnittänyt huomiota tarkastuskertomuksen kannanottoon, jonka mukaa ministeriön tulisi selvittää yhtiön toiminnan keventämismahdollisuuksia selvitystilän loppuainakana. Tältä osin ministeriö on esittänyt, ettei yhtiön toiminnallisia tehtäviä voida tarkastella pelkästään vireillä olevien oikeudenkäyntien tai valvottujen oikeudenkäyntien lukumääränä ja että yhtiön toiminnallisia resursseja tarkastellaan vuosittain yhtiökokouksessa. Valtiovarainministeriö on lisäksi todennut, että vuonna 2014 selvitysmiesten palkkiot ovat laskeneet edellisvuoteen verrattuna yli 10 prosentilla.

Tarkastuskertomuksessa on kannanottona esitetty, että valtiovarainministeriön tulisi selvittää mahdollisuudet keventää yhtiön toimintaa. Tältä osin tarkastuskertomuksessa on viitattu siihen, että yhtiön tehtävät supistuvat myös jatkossa. Kuten valtiovarainministeriö lausunnossaan esittää, Arsenalin toiminnallisia resursseja tarkastellaan vuosittain yhtiökokouksessa. Tarkastusvirasto on kannanotoissaan halunnut korostaa, että valtiovarainministeriön tulisi tässä arvioinnissa ottaa huomioon tarkastuskertomuksessa esitetyt huomiot. Tarkastuskertomukseen on lisätty huomio siitä, että selvitysmiesten palkkiot ovat vuonna 2014 laskeneet edellisvuoteen verrattuna. Tarkastuskertomuksen kannanottojen kieliasua on yhtiön toiminnan keventämisen osalta täsmennetty.

Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oy:n lausunto

Myös Arsenal on lausunnossaan viitannut tarkastuskertomuksessa esitettyihin omistajaohjausta sekä valtio-omistajan ja Arsenalin välistä tiedonkulkua koskeviin huomioihin ja todennut, ettei yhtiö tältä osin voi yhtyä tarkastuskertomuksessa esitettyihin näkemyksiin. Tältä osin Arsenal on viitannut siihen, että omistajalle toimitettu raportointi on ollut yksityiskohtaista.

Edellä todetuina tavoin omaisuudenhoitoyhtiön ja ministeriön yhteydenpito on sinänsä ollut omistajaohjauksesta annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista. Tarkastushavaintojen perusteella omistajaohjauksessa ja tiedonkulussa on kuitenkin tästä huolimatta havaittu olevan tiettyjä ongelmia. Tältä osin tarkastusvirasto viittaa edellä valtiovarainministeriön esittämien kommenttien osalta esitettyihin seikkoihin.

Siltä osin kun tarkastuskertomuksessa on viitattu tarpeeseen arvioida Arsenalin toiminnallisten resursien sopeuttamista, Arsenal on lausunnossaan todennut, että yhtiön toiminnallisia resursseja on selvitystilan aikana merkittävästi sopeutettu ja tullaan edelleen sopeuttamaan. Arsenalin esittämät huomiot vastaavat tältä osin pitkälti tarkastuskertomuksen sisältöä. Toiminnan sopeuttamisen osalta tarkastusvirasto viittaa edellä valtiovarainministeriön esittämien kommenttien osalta esitettyihin seikkoihin.

Siltä osin kun tarkastuskertomuksessa on kiinnitetty huomiota omaisuudenhoitoyhtiön elinkaaren pituuden rajoittamiseen, Arsenal on todennut, että omaisuudenhoitoyhtiön elinkaareen vaikuttavat enemmän oikeudenkäyntien, pesäselvitystyön ja mahdollisen rikostutkintojen kesto kuin se, mikä organisaatio epäselvyyksien tutkimista hoitaa. Julkisselvitysmenettelyn hyödyntämisellä voitaisiin vaikuttaa ainoastaan konkurssipesiin liittyvien epäselvyyksien selvittämiseen. Selvittämistä toteuttaminen ei ole pitkittänyt Arsenalin elinkaarta, koska sen perusteella on selvitetty asioita, jotka muutoinkin tulisi selvittää.

Tarkastuskertomuksessa on esitetty, että julkisselvitysmenettely voisi olla eräs keino lyhentää omaisuudenhoitoyhtiön elinkaarta, jos tällaista yhtiötä tulevaisuudessa hyödynnetään pankkikriisin hallintakeinona. Vaikka velallisten toimintaan liittyvät epäselvyydet tutkittaisiin julkisselvitysmenettelyn puitteissa, merkitsisi konkurssipesien siirtäminen julkisselvitysmenettelyyn kuitenkin omaisuudenhoitoyhtiön tehtävien vähentymistä. Tämä puolestaan voisi jouduttaa omaisuudenhoitoyhtiön toiminnan alas ajamista. Arsenalin julkisselvitysmenettelyä koskevien huomioiden osalta tarkastuskertomuksen kannanottoja ja suosituksia ei ole muutettu.

Siltä osin kun tarkastuskertomuksessa on kiinnitetty huomiota Arsenalin oikeudenkäyntirekisterin puutteisiin Arsenal on lausunnossaan todennut, että puutteet ovat olleet tiedossa ennen Arsenalin selvitystilaa ja että selvitystilan alkaessa on päätetty, ettei merkittäviä järjestelmien kehitysprojekteja enää käynnistetä. Puutteista huolimatta järjestelmät ovat toimineet hyvin ja ne ovat soveltuneet tarpeellisten tietojen ja dokumentointiin ja informaation tuottamiseen. Se, että Arsenalilla ei ole käytössään kehittyntä tiedonhallintajärjestelmää, josta olisi saatavissa konkurssipesistä esimerkiksi erilaisia tilastollisia tietoja, ei tee perintä- ja oikeudenkäyntiasioiden dokumentoinnista puutteellista. Yhtiön tilintarkastajat eivät ole huomauttaneet tietojen saatavuuteen tai dokumentointiin liittyvistä riskeistä tai ongelmista.

Tarkastuskertomuksen kannanotoissa on kiinnitetty huomiota yhtiön asianhallintajärjestelmien puutteisiin, jotka voivat tietyiltä osin vaikeuttaa yhtiön tuloksellisuuden arviointia. Arsenal on lausunnossaan esittänyt asianhallintajärjestelmän toimivuuteen liittyviä huomioita muunlaisista näkökulmista. Arsenalin esittämien huomioiden perusteella tarkastuskertomuksessa esitetyjä tarkastushavaintoja asianhallintajärjestelmien osalta ei ole aihetta muuttaa. Tarkastuskertomuksen kannanotoista kuitenkin poistetaan kohta, jossa viitataan näiden järjestelmien puutteisiin ja informaation hallinnan kehittämiseen.

Arsenal on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota vielä siihen, että tarkastuskertomuksessa Arsenalin resursseja ja kulurakennetta on vertailtu konkurssiasiamiehen toimistoon. Arsenalin käsityksen mukaan organisaatioiden toiminta ja kulut eivät ole yhteismitallisia.

Tarkastusvirasto toteaa, että tarkastuskertomuksessa on tehty yleisluonteista vertailua Arsenalin ja Konkurssiasiamiehen toimiston välillä. Tältä osin tarkastuskertomuksessa on todettu, etteivät organisaatioiden tehtävät ja toiminnan luonne ole yksiselitteisesti verrattavissa toisiinsa. Tarkastuskertomuksessa on tässä yhteydessä todettu yleisluonteisesti, että Arsenalilla on hyvät taloudelliset resurssit yhtiön tehtävistä suoriutumiseen. Arsenalin esittämien huomioiden perusteella tarkastuskertomuksen kannanottoja ei tältä osin ole aihetta muuttaa.

Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Arsenal on lausunnossaan esittänyt teknisluonteisia täsmennyksiä yhtiön selvitystilän aikana suorittamista tuloutuksista ja niistä oikeudenkäynneistä, joissa yhtiö on vuoden 2000 jälkeen ollut osallisina. Nämä tiedot, samoin kuin yhtiön ennen lausunnon antamista esittämät teknisluonteiset korjaus- ja muutosehdotukset, on otettu huomioon lopullisessa tarkastuskertomuksessa.

Lisätietoja: Johtava lainsäädäntöasiantuntija Matti Vedenkannas, puh. 040 486 0710.